

Prof. dr hab. n. med. Mirosław Markiewicz
Zakład Hematologii, Instytut Nauk Medycznych,
Kolegium Nauk Medycznych, Uniwersytet Rzeszowski
ul. Szopena 2, Rzeszów 35-055

Rzeszów 21.07.2023

**Ocena osiągnięcia naukowego i istotnej aktywności naukowej
dr. Krzysztofa Wójcika będących podstawą ubiegania się o nadanie stopnia
doktora habilitowanego**

Krzysztof Wójcik ukończył studia na Wydziale Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii UJ (w 2003 r.) oraz na Wydziale Lekarskim Collegium Medicum UJ (w 2007 r.). W 2015 r. po obronie pracy pt.: *”Wpływ związków wykazujących powinowactwo do DNA na wiązanie histonów do kwasu deoksyrybonukleinowego, oraz strukturę chromatyny i jądra żywych komórek ludzkich”* uzyskał stopień doktora nauk biologicznych.

Od 2009 r. pracuje w Klinice Alergii i Immunologii/ Zakładzie Alergologii, Autoimmunizacji i Nadkrzepliwości II Katedry Chorób Wewnętrznych im. Prof. A. Szczeklika CMUJ, kolejno jako rezydent, asystent, a od 2019 r. do chwili obecnej na stanowisku adiunkta. Dr Krzysztof Wójcik uprzednio nie ubiegał się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

1. Ocena osiągnięcia naukowego

Podstawą ubiegania się dr. Krzysztofa Wójcika o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego jest cykl powiązanych tematycznie publikacji naukowych pt. *„Charakterystyka kliniczna chorych z układowymi zapaleniami naczyń związanymi z ANCA oraz opracowanie metod identyfikacji przypadków o najcięższym przebiegu choroby na podstawie danych zebranych w ogólnopolskim rejestrze POLVAS”*, opublikowanych w latach 2019-2022, składający się z 3 oryginalnych prac pełnotekstowych opublikowanych w 2 czasopismach zagranicznych i 1 polskim o

łącznej wartości współczynnika oddziaływania $IF=12,474$ oraz punktacji $MNiSW=310$. Dwie prace cyklu zostały opublikowane w czasopismach należących do kwartyła Q2 z listy JCR, jedna z nich mieści się w 40. centylu JCR. Habilitant jest pierwszym autorem wszystkich trzech prac cyklu.

Przedmiotem badań wchodzących w skład osiągnięcia naukowego są układowe zapalenia naczyń AAV, związane z obecnością autooprzeciwciał przeciwko cytoplazmie granulocytów (ANCA). Badania przeprowadzone przez Habilitanta umożliwiły charakterystykę demograficzną pacjentów i klinicznych subfenotypów AAV oraz ich znaczenia dla przebiegu choroby i wyników leczenia. Opracowanie metod identyfikacji czynników rokowniczych jest szczególnie ważne dla chorych zagrożonych najcięższym przebiegiem choroby.

W chronologicznie pierwszej pracy wchodzącej w skład cyklu, Habilitant przedstawił po raz pierwszy w Polsce charakterystykę demograficzną i kliniczną 625 chorych z różnymi typami AAV leczonych w 14 ośrodkach klinicznych, których dane zostały zgromadzone w rejestrze POLVAS. Dokonał oceny czynników ryzyka zgonu i schyłkowej niewydolności nerek. Analizy przeprowadzone przez Habilitanta wykazały, że w Polsce najczęściej występuje ziarniniakowatość z zapaleniem naczyń (GPA), a w następnej kolejności mikroskopowe zapalenie naczyń (MPA) oraz, występująca dwukrotnie częściej u kobiet, eozynofilowa ziarniniakowatość z zapaleniem naczyń (EGPA). Najczęściej zajętymi narządami były: układ oddechowy, górne drogi oddechowe i nerki (w GPA), układ oddechowy i górne drogi oddechowe (w EGPA), nerki i dolne drogi oddechowe (w MPA). Jako pierwszy opisał cięższy przebieg GPA u mężczyzn, u których częściej dochodzi do zajęcia nerek i szybciej pojawiają się pierwsze objawy choroby. Stała terapia nerkozastępcza (PRRT) i wiek >65 lat w momencie rozpoznania oraz dodatkowo zajęcie układu oddechowego w GPA i zajęcie skóry w MPA stanowią wykazane przez Habilitanta czynniki ryzyka zgonu, podczas gdy przebieg EGPA był łagodniejszy od wcześniej opisywanego.

W drugiej pracy cyklu Habilitant dokonał analizy fenotypów klinicznych chorych z GPA i MPA z wykorzystaniem metody analizy ukrytych klas, co umożliwiło wyodrębnienie po raz pierwszy czwartej grupy pacjentów, obejmującej wyłącznie pacjentów z GPA diagnozowanych przeważnie w młodszym wieku i z zajęciem wielonarządowym, ale bez schyłkowej choroby nerek, u których występuje wysokie ryzyko nawrotu choroby i zgonu. Wyodrębnienie czwartej grupy chorych na AAV ma

istotne znaczenie kliniczne, gdyż z uwagi na młody wiek i niepomyślny przebieg powinni oni być szybko diagnozowani i agresywnie leczeni immunosupresyjnie.

W trzeciej pracy cyklu Habilitant analizował charakterystykę demograficzną i wpływ rodzaju przeciwciał ANCA (anty-PR3 i anty-MPO) występujących u chorych z AAV na przebieg choroby. Wykazał, że chorzy z anty-MPO byli starsi w momencie rozpoznania, niezależnie od rozpoznania klinicznego (GPA, MPA lub EGPA), oraz że u mężczyzn dwukrotnie częściej niż u kobiet nie wykazywano obecności ANCA, co wskazuje na istotne znaczenie badania obecności i typu ANCA, oprócz szczegółowego określania postaci klinicznej AAV.

Cykl prac wchodzących w skład osiągnięcia naukowego, będącego podstawą ubiegania się przez dr. Krzysztofa Wójcika o nadanie stopnia doktora habilitowanego, dokumentuje konsekwencję badawczą Habilitanta, skoncentrowaną na poznaniu epidemiologii występowania poszczególnych rodzajów AAV i ich przebiegu w zależności od zakwalifikowania do określonego subfenotypu klinicznego, oraz na poznaniu znaczenia rodzaju przeciwciał ANCA występujących u chorych, jak też czynników ryzyka najpoważniejszych powikłań.

Osiągnięcie naukowe dr. Krzysztofa Wójcika stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki medycznej, w szczególności w rozwój wiedzy o układowych zapaleniach naczyń związanych z obecnością autoprzeciwciał ANCA. Ważny jest aspekt praktyczny uzyskanych wyników badań, które mogą posłużyć do personalizacji leczenia, mającej na celu optymalizację efektów leczenia przy minimalizacji skutków ubocznych intensywnej immunosupresji.

2. Ocena istotnej aktywności naukowej

Dorobek naukowy dr. Krzysztofa Wójcika obejmuje 23 prace oryginalne, w tym 18 opublikowanych po doktoracie. Pierwszym autorem jest w 3 pracach, równorzędnym pierwszym autorem w 2 pracach i ostatnim autorem w 2 pracach. Łączny wskaźnik oddziaływania (IF) jego prac wynosi 106,029, nie licząc prac składających się na osiągnięcie naukowe. 7 prac zostało opublikowanych w czasopiśmie należącym do kwartyła Q1 z listy JCR. Liczba cytowań (bez autocytowań) wynosi 263, indeks Hirscha wynosi 10. Uzupełnieniem tego dorobku są 23 wystąpienia i streszczenia zjazdowe.

Przedmiotem badań dr. Krzysztofa Wójcika, poza omówionym powyżej osiągnięciem naukowym, były zagadnienia związane z nanokomunikacją i jej zastosowaniem do celów medycznych (4 prace, w 1 z nich jako pierwszy autor), pomiar oksydacji białek w surowicy u chorych z zaburzeniami alergicznymi i autoimmunologicznymi (2 prace), oraz wpływ związków wiążących się nie kowalencyjnie z DNA na strukturę chromatyny (2 prace opublikowane przed doktoratem, w obydwu jako pierwszy autor).

Dr Krzysztof Wójcik odbył 4-miesięczny staż naukowy w Uniwersytecie w Amsterdamie w ramach Programu Sokrates-Erasmus (w Swammerdam Institute for Life Sciences). Istotną aktywność naukową dr Krzysztof Wójcik realizuje we współpracy z ośrodkami zagranicznymi w ramach międzynarodowego projektu badawczego FAIRVASC, który uzyskał finansowanie w ramach unijnego programu finansowania badań naukowych i innowacji HORIZON 2020. Dr Krzysztof Wójcik reprezentuje swoją jednostkę macierzystą, Szpital Uniwersytecki w Krakowie, w Europejskiej Sieci Referencyjnej RITA, wchodzącej w skład konsorcjum FAIRVASC. Uczestniczy również w badaniach nieformalnej międzynarodowej interdyscyplinarnej grupy badawczej, które doprowadziły do zaproponowania nowej globalnej architektury sieci dla systemu diagnostyki i leczenia incydentów sercowo-naczyniowych, co zostało przedstawione w kolejnej międzynarodowej pracy ze współautorstwem Habilitanta, opublikowanej już po złożeniu wniosku habilitacyjnego.

Podsumowując, dorobek naukowy dr. Krzysztofa Wójcika oceniam jako znaczący pod względem ilościowym i jakościowym, co w połączeniu z jego dużą aktywnością w ramach współpracy międzynarodowej jest dla mnie przekonującym dowodem posiadania przez Kandydata predyspozycji do uzyskania stopnia samodzielnego pracownika nauki.

3. Dorobek dydaktyczny i organizacyjny

Dr Krzysztof Wójcik prowadził zajęcia dydaktyczne, kursy i seminaria dla studentów Wydziału Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, jak i dla studentów Wydziału Lekarskiego oraz Szkoły Medycznej dla Obcokrajowców Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W ramach działalności organizacyjnej Habilitant brał udział w utworzeniu i jest koordynatorem rejestru danych klinicznych chorych z układowymi zapaleniami naczyń POLVAS, który należy do najliczniejszych rejestrów tego typu w Europie. W szczególności dr Krzysztof Wójcik zajmował się przygotowaniem i uzgodnieniem zapisów umowy konsorcjum POLVAS i przygotowaniem wniosku do GIODO na prowadzenie rejestru chorych z układowymi zapaleniami naczyń. Zajmuje się też organizacją cyklicznych spotkań konsorcjum.

Opinia końcowa

Podsumowując stwierdzam, że zarówno, osiągnięcie naukowe dr. Krzysztofa Wójcika, jak i jego istotna aktywność naukowa spełniają kryteria określone w art. 219 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 742) dla prac przygotowywanych na stopień doktora habilitowanego nauk medycznych.

Wnoszę zatem do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauki medyczne Uniwersytetu Jagiellońskiego o dopuszczenie dr. n. biol. Krzysztofa Wójcika do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Prof. dr hab. n. med. Mirosław Markiewicz